

6 Μαΐου 2020

Προς τα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου
Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος Α.Ε.
Κηφισίας 99
15124, Μαρούσι
Αθήνα

Θέμα: Έκθεση της ελεγκτικής εταιρίας Deloitte Ανώνυμη Εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών για την αξιολόγηση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4548/2018 (άρθρ. 101), του κατά πόσον η συνέχιση της ασφαλιστικής κάλυψης αστικής ευθύνης των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και Διευθυντικών Στελεχών της Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος Α.Ε. (ΟΤΕ) και συνδεδεμένων εταιριών, κατά την άσκηση των πάσης φύσεως αρμοδιοτήτων, υποχρεώσεων ή εξουσιών τους είναι δίκαιη και εύλογη για τον ΟΤΕ και τους μετόχους που δεν αποτελούν συνδεδεμένο μέρος

Αξιότιμοι κύριοι,

1.0 Εισαγωγή

Σύμφωνα με την επιστολή συνεργασίας μας (engagement letter) με ημερομηνία 6.5.2020, η Deloitte Ανώνυμη Εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (εφεξής αναφερόμενη και ως **“Deloitte”**) προχώρησε στην εκπόνηση της παρούσας έκθεσης αξιολόγησης, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του Άρθρου 101 του Ν.4548/2018, αναφορικά με το δίκαιο και εύλογο της προτεινόμενης συναλλαγής της Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος Α.Ε. (εφεξής ο **«ΟΤΕ»** ή η **«Εταιρία»**) για τον ΟΤΕ και τους μετόχους που δεν αποτελούν συνδεδεμένο μέρος, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων μειοψηφίας του ΟΤΕ.

Η προτεινόμενη συναλλαγή αφορά την συνέχιση, μέσω ανανέωσης για την περίοδο από 31.12.2020 έως 31.12.2021, σύμβασης ασφαλιστικής κάλυψης για αστική ευθύνη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και Διευθυντικών Στελεχών (εφεξής αναφερόμενης ως η **«Σύμβαση Ασφάλισης D&O»**) του ομίλου εταιριών ΟΤΕ (εφεξής ο **«Όμιλος ΟΤΕ»**) και συνδεδεμένων εταιριών, κατά την άσκηση των πάσης φύσεως αρμοδιοτήτων, υποχρεώσεων ή εξουσιών τους.

Η εν λόγω Σύμβαση Ασφάλισης D&O αποτελεί, επομένως, μία συναλλαγή, της οποίας επωφελούμενοι (beneficiaries) είναι τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και Διευθυντικά Στελέχη (Directors & Officers, ή **«D&O»**) του Ομίλου ΟΤΕ. Βάσει του Νόμου 4548/2018, απαιτείται η κατάρτιση έκθεσης αξιολόγησης περί του δίκαιου και εύλογου της συναλλαγής.

1.1 Σκοπός της Παρούσας Έκθεσης

Τον Ιούλιο 2005 καταρτίστηκε για 1^η φορά συμβόλαιο ασφάλισης της ευθύνης των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου («Δ.Σ.») και των Διευθυντικών Στελεχών του Ομίλου ΟΤΕ για χρονικό διάστημα 1 έτους. Τα επόμενα έτη η ασφαλιστική κάλυψη ανανεωνόταν με την υπογραφή ετησίων συμβολαίων, κατόπιν εγκρίσεως των εκάστοτε Γενικών Συνελεύσεων του ΟΤΕ.

Αντικείμενο της Σύμβασης Ασφάλισης D&O είναι εν γένει η προστασία των μελών του Δ.Σ. και Διευθυντικών Στελεχών του Ομίλου ΟΤΕ (και συνδεδεμένων εταιριών) από απευθείας αξιώσεις εναντίον τους. Τέτοιες αξιώσεις ενδέχεται να εγερθούν μεμονωμένα ή συλλογικά, ως αποτέλεσμα άδικης πράξης ή παράλειψης κατά την άσκηση των διοικητικών και διευθυντικών καθηκόντων τους, αναφορικά με ενδεχόμενη ζημιά που τυχόθον προκαλέσουν σε τρίτους.

Από την 1.1.2015, ο Όμιλος ΟΤΕ καλύπτεται με ασφάλιση D&O μέσω της ασφαλιστικής συμφωνίας-πλαίσιο της μητρικής εταιρίας Deutsche Telekom AG (εφεξής αναφερόμενης ως «DTAG»), που καλύπτει το σύνολο των εταιριών του ομίλου Deutsche Telekom.

Στο ανωτέρω πλαίσιο, ο ΟΤΕ συμβάλλεται με τρίτες ασφαλιστικές εταιρίες για την προστασία των μελών του Δ.Σ. του και Διευθυντικών Στελεχών του καθώς και άλλων εταιριών του Ομίλου, και στην συνέχεια μεταβιβάζει στις δεύτερες το κόστος που τους αναλογεί.

Με απόφαση της από 12.6.2019 Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Εταιρίας εγκρίθηκε η ανανέωση της Σύμβασης Ασφάλισης D&O για την περίοδο από 31.12.2019 έως 31.12.2020, ενώ προτείνεται η ανανέωσή της και για την περίοδο από 31.12.2020 έως 31.12.2021, κατόπιν λήψης σχετικής ειδικής άδειας, σύμφωνα με το άρθρο 99 Ν.4548/2018.

Βάσει του Άρθρου 101 (παρ. 1) του νέου Νόμου 4548/2018 απαιτείται πλέον χορήγηση ειδικής άδειας για συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη η οποία οφείλει να συνοδεύεται από έκθεση αξιολόγησης «ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτικής εταιρίας ή άλλου ανεξάρτητου προς την εταιρία τρίτου μέρους, η οποία αξιολογεί κατά πόσον η συναλλαγή είναι δίκαιη και εύλογη για την εταιρία και τους μετόχους που δεν αποτελούν συνδεδεμένο μέρος, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων μειοψηφίας της εταιρίας, και εξηγεί τις παραδοχές στις οποίες βασίζεται αυτή, μαζί με τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν».

Δεδομένου ότι, εν προκειμένω, τα μέλη του Δ.Σ. αποτελούν συνδεδεμένα μέρη, όσον αφορά την έγκριση της ανανέωσης της ασφάλισης D&O για την περίοδο από 31.12.2020 έως 31.12.2021, αντικείμενο της παρούσας μελέτης είναι η αξιολόγηση του δίκαιου και εύλογου της παραπάνω συναλλαγής.

1.2 Μεθοδολογία & Πηγές Πληροφόρησης

Στα πλαίσια της εργασίας εξετάσαμε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά τη διαφάνεια, χορήγηση άδειας και δημοσιότητα συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη, όπως ορίζεται από τα άρθρα 99 - 101 του Ν.4548/2018.
- Τους βασικούς όρους της Σύμβασης Ασφάλισης D&O του ΟΤΕ, που αποτελεί μέρος της αντίστοιχης του Ομίλου DTAG.
- Δημοσιευμένα στοιχεία και μελέτες σχετικά με την πρακτική ασφάλισης στελεχών D&O από επιχειρήσεις στην Ελλάδα (εισηγμένες και μη), αλλά και στο εξωτερικό.
- Στοιχεία που προέκυψαν από εσωτερικά έγγραφα εταιρικής διακυβέρνησης που μας δόθηκαν από τον ΟΤΕ.
- Επίσης, πραγματοποιήσαμε συζητήσεις με στελέχη της διοίκησης του Ομίλου ΟΤΕ και λάβαμε διευκρινίσεις.

Βάσει των ανωτέρω και προκειμένου να αξιολογήσουμε το δίκαιο και εύλογο της συναλλαγής, ακολουθήσαμε το ακόλουθο μεθοδολογικό πλαίσιο.

- Αρχικά, αξιολογήσαμε το εύλογο της ύπαρξης αυτού του είδους ασφαλιστικής κάλυψης στα πλαίσια της εύρυθμης λειτουργίας μίας εταιρίας, όπως ο Όμιλος ΟΤΕ. Προς επίτευξη αυτού του σκοπού, αναλύσαμε δημοσιευμένα στοιχεία που αφορούν την Ελληνική και διεθνή αγορά ασφάλισης D&O, εξετάζοντας το βαθμό στον οποίο αυτό το είδος ασφάλισης αποτελεί μία ευρέως διαδεδομένη πρακτική και, επομένως, η ύπαρξή της μπορεί να θεωρηθεί ως μία εύλογη και τυπική επιχειρηματική πράξη.
- Παράλληλα, εξετάσαμε και αξιολογήσαμε τα χαρακτηριστικά και τους βασικούς όρους της Σύμβασης Ασφάλισης D&O, σε σχέση με αυτούς προηγούμενων αντίστοιχων συμβάσεων που σύναψε ο ΟΤΕ.
- Επιπρόσθετα, αναλύσαμε στοιχεία από σχετικές μελέτες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ως προς τον βαθμό ανταγωνιστικότητας της ασφαλιστικής αγοράς στην Ευρώπη.
- Τέλος, κατά τη διάρκεια της σύνταξης της παρούσας έκθεσης αξιολόγησης λάβαμε υπόψη τις «Οδηγίες του ΟΟΣΑ προς Πολυεθνικές Επιχειρήσεις και Φορολογικές Αρχές για τις Ενδοομιλικές Συναλλαγές (2017)» (εφεξής «Οδηγίες του ΟΟΣΑ»), οι οποίες παρέχουν οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή της «αρχής των ίσων αποστάσεων». Η εν λόγω αρχή συνιστά το σύνηθες πρότυπο, το οποίο οι χώρες μέλη του ΟΟΣΑ χρησιμοποιούν για να προσαρμόσουν για φορολογικούς σκοπούς τις συνθήκες των εμπορικών και οικονομικών σχέσεων που δημιουργούνται μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων σε εκείνες που θα επικρατούσαν μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων σε συγκρίσιμες συναλλαγές υπό συγκρίσιμες συνθήκες. Πρόκειται για αρχή της διεθνούς φορολογίας που επιδιώκει να αναπαράγει τις δυνάμεις αγοράς στο πλαίσιο των συναλλαγών μεταξύ συνδεδεμένων μερών, έτσι ώστε να επιτύχει το στόχο να διασφαλίσει την κατάλληλη φορολογική βάση σε κάθε φορολογική δικαιοδοσία.

Έχοντας εφαρμόσει τους ανωτέρω άξονες ανάλυσης, αξιολογήσαμε και προβήκαμε στην εξαγωγή πορίσματος όσον αφορά το δίκαιο και εύλογο της ανανέωσης της Σύμβασης Ασφάλισης D&O του Ομίλου ΟΤΕ.

1.3 Διευκρινίσεις

Η παρούσα έκθεση απευθύνεται στο Δ.Σ. του ΟΤΕ, ενώ, εάν απαιτηθεί σύμφωνα με το Ν. 4548/2018, ενδέχεται να κοινοποιηθεί στη Γενική Συνέλευση της εν λόγω Εταιρίας. Η παρούσα Έκθεση θα προσκομισθεί και θα δημοσιοποιηθεί στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) μαζί με τη σχετική απόφαση του Δ.Σ. της εν λόγω Εταιρίας, σύμφωνα με το Άρθρο 101 παρ. 1 και το Άρθρο 101 παρ. 2 του Ν.4548/2018.

Διευκρινίζεται ότι η Deloitte δεν προέβη σε οποιονδήποτε πρόσθετο ανεξάρτητο έλεγχο ή επισκόπηση ή σε οποιασδήποτε άλλης μορφής επαλήθευση της ορθότητας και πληρότητας των οικονομικών στοιχείων και λοιπών δεδομένων που μας δόθηκαν από τη διοίκηση του ΟΤΕ (τα οποία σχετίζονται με την προτεινόμενη συναλλαγή με συνδεδεμένο μέρος). Συνεπώς, δεν εκφέρουμε καμία άποψη, ούτε δίνουμε καμίας μορφής διαβεβαίωση για την ακρίβεια και πληρότητα των οικονομικών και άλλων στοιχείων στα οποία βασιστήκαμε κατά τη διάρκεια της παρούσας εργασίας.

Ο σκοπός της εργασίας μας δεν περιλαμβάνει την επισκόπηση των όρων της Σύμβασης, από εμπορική, νομική, φορολογική, ρυθμιστική ή επιχειρησιακή σκοπιά. Πρέπει να σημειωθεί, ότι σε

περίπτωση που η Σύμβαση δεν τεθεί σε ισχύ τελικά, ή τυχόν αλλάξουν οι όροι αυτής, η παρούσα Έκθεση δεν θα ισχύει και συνεπώς ή θα πρέπει να αναδιατυπωθεί.

Η χρήση της παρούσας έκθεσης από τρίτους, καθώς και οι αποφάσεις που βασίζονται σε αυτήν, είναι ευθύνη των μερών που τη χρησιμοποιούν. Με τη χρήση της παρούσας έκθεσης, τα μέρη αυτά αποδέχονται ότι η Deloitte δε φέρει καμία ευθύνη αναφορικά με τη χρήση ή αποφάσεις που μπορούν να ληφθούν βασισμένες στην παρούσα έκθεση. Η Deloitte δε φέρει καμία ευθύνη για τυχόν βλάβη ή ζημία που μπορεί να προκύψει, λόγω αποφάσεων ή πράξεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Επίσης, η τυχόν παράδοση της παρούσας έκθεσης σε οποιοδήποτε τρίτο ή/και η δημοσιοποίησή της, θα πρέπει να γίνει στο σύνολό της και όχι αποσπασματικά.

1.4 Δομή της Παρούσας Έκθεσης Αξιολόγησης

Η δομή της παρούσας έκθεσης έχει ως εξής:

- Στην Ενότητα 2 παραθέτουμε μία επισκόπηση του σχετικού νομοθετικού πλαισίου.
- Στην Ενότητα 3 προβαίνουμε στον σχολιασμό και αξιολόγηση της εν λόγω Σύμβασης Ασφάλισης D&O του Ομίλου ΟΤΕ.
- Στην Ενότητα 4 παραθέτουμε τα συμπεράσματα και πορίσματα της ανάλυσής μας ως προς την προτεινόμενη συναλλαγή (ανανέωση της Σύμβασης Ασφάλισης D&O του Ομίλου ΟΤΕ για την περίοδο 31.12.2020 – 31.12.2021).

2.0 Επισκόπηση Νομικού Πλαισίου (Ν. 4548/2018)

Η αξιολόγηση της Σύμβασης Ασφάλισης Στελεχών D&O γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα από τα Άρθρα 99 έως 101 του Νόμου 4548/2018, τα οποία παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω.

2.1 Άρθρο 99

Το Άρθρο 99 προβλέπει ότι όλες οι συμβάσεις μεταξύ μιας εταιρίας και συνδεδεμένων μερών πρέπει να λάβουν ειδική άδεια από το Δ.Σ. της εταιρίας προκειμένου να συναφθούν. Ως συνδεδεμένα μέρη, για εταιρίες με τη μορφή Ανώνυμης Εταιρίας που δεν είναι εισηγμένη σε οργανωμένη αγορά είναι εκείνα που ορίζονται στην παρ. 2 (β) του Άρθρου 99. Επιπλέον, ως συνδεδεμένα μέρη για εισηγμένες εταιρίες ορίζονται ως αυτά που αναφέρονται στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ) 24 σε συνδυασμό με τα ΔΛΠ 27, μεταξύ των οποίων τα μέλη του Δ.Σ. της εταιρίας.

Το πεδίο εφαρμογής αυτών των ρυθμίσεων περιλαμβάνει το σύνολο των συναλλακτικών σχέσεων μεταξύ της εταιρίας και των συνδεδεμένων με αυτήν μερών (όπως ορίζονται παραπάνω), εκτός εάν εμπίπτουν σε κάποια από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο Άρθρο 99 (παρ. 3 ή 4). Επιπλέον, το Άρθρο 99 (παρ. 5) αναφέρει ότι μια δεδομένη συναλλαγή πρέπει να θεωρείται οριστικά ως μη συνήθης και συνεπώς να απαιτεί ειδική άδεια, εάν το σχετικό έξοδο κατά την αντίστοιχη χρήση ισούται με ή υπερβαίνει το 10% του συνολικού ενεργητικού της εταιρίας κατά την ίδια χρήση.

2.2 Άρθρο 100

Το Άρθρο 100 ορίζει τις προϋποθέσεις και διαδικαστικά βήματα για την έγκυρη χορήγηση άδειας από την εταιρία προς κατάρτιση συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη. Πιο συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι μια συναλλαγή με συνδεδεμένο μέρος πρέπει να λάβει άδεια από το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρίας και έχει διάρκεια ισχύος 6 μήνες, ή 1 έτος (εάν πρόκειται για επαναλαμβανόμενες συμβάσεις με το ίδιο μέρος).

Η νέα ρύθμιση του Ν. 4548/2018 διαφοροποιείται από την προηγούμενη νομοθεσία (Άρθρο 23α του Ν. 2190/1920), σύμφωνα με την οποία η χορήγηση ειδικής άδειας για μη τακτικές συναλλαγές με θυγατρική εταιρία υπάγεται στην αποκλειστική ευθύνη της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της μητρικής εταιρίας. Σύμφωνα με τη νέα νομοθεσία, μια μη-συνήθης συναλλαγή με συνδεδεμένο μέρος (όπως εν προκειμένω), οφείλει να εγκριθεί από το Δ.Σ., εξακολουθεί ωστόσο, να υφίσταται η δυνατότητα να παραπέμπεται μια τέτοια συναλλαγή στη Γενική Συνέλευση των μετόχων της μητρικής υπό τους ακόλουθους όρους:

- εάν ζητηθεί από μέτοχο μειοψηφίας (που κατέχει έως 5% του μετοχικού κεφαλαίου) της μητρικής εταιρίας, εντός 10 ημερών από τη δημοσίευση της ανακοίνωσης της χορήγησης άδειας από το Δ.Σ. της μητρικής εταιρίας, ή
- όταν η λήψη απόφασης σχετικά με τη χορήγηση αδειας για συναλλαγή με συνδεδεμένο μέρος από το Δ.Σ. είναι αδύνατη (π.χ. λόγω σύγκρουσης συμφερόντων των περισσότερων μελών του).

Σε περίπτωση χορήγησης άδειας για τέτοιου τύπου συναλλαγή με συνδεδεμένο μέρος από τη Γενική Συνέλευση της μητρικής εταιρίας, η απόφαση λαμβάνεται άνευ συμμετοχής του ενδιαφερόμενου μετόχου (δηλαδή του μετόχου τον οποίον αφορά η συναλλαγή, εκτός εάν η έγκριση από το Δ.Σ. της μητρικής εταιρίας με τη σύμφωνη γνώμη της πλειοψηφίας των ανεξάρτητων μελών του). Στην περίπτωση αυτή, ο ενδιαφερόμενος μέτοχος μπορεί να παρευρεθεί στη συνεδρίαση και να ψηφίσει την πρόταση.

2.3 Άρθρο 101

Σύμφωνα με το Άρθρο 101 παρ. 1 του Ν. 4548/2018, σε περίπτωση εισηγμένων εταιριών, η ανωτέρω χορήγηση άδειας από το Διοικητικό Συμβούλιο πρέπει να συνοδεύεται από μια έκθεση αξιολόγησης «ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτικής εταιρίας ή άλλου ανεξάρτητου προς την εταιρία τρίτου μέρους, η οποία αξιολογεί κατά πόσον η συναλλαγή είναι δίκαιη και εύλογη για την εταιρία και τους μετόχους που δεν αποτελούν συνδεδεμένο μέρος, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων μειοψηφίας της εταιρίας, και εξηγεί τις παραδοχές στις οποίες βασίζεται αυτή, μαζί με τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν».

Η άδεια για την τέλεση της συναλλαγής, είτε από το Δ.Σ., είτε από τη Γενική Συνέλευση, οφείλει να υποβληθεί προς δημοσίευση στο Γ.Ε.ΜΗ. από το Δ.Σ. πριν από την ολοκλήρωση της συναλλαγής. Για εταιρίες με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά, η ανωτέρω ανακοίνωση πρέπει να συνοδεύεται από την προαναφερθείσα έκθεση αξιολόγησης.

Η παρ. 3 του ιδίου Άρθρου ορίζει ρητώς ότι μια συναλλαγή που συνάπτεται μεταξύ μιας θυγατρικής μιας δεδομένης Ανώνυμης Εταιρίας και ενός συνδεδεμένου με αυτήν συμβαλλόμενου μέρους (όπως ορίζεται παραπάνω) θα υπόκειται επίσης στις ίδιες υποχρεώσεις δημοσίευσης.

3.0 Σχολιασμός & Αξιολόγηση της Σύμβασης Ασφάλισης Στελεχών D&O

Όπως αναφέρθηκε και στην **Ενότητα 1.2**, για την αξιολόγηση της Σύμβασης Ασφάλισης D&O, πραγματοποιήθηκαν τα ακόλουθα:

- Αξιολογήθηκε το εύλογο της ύπαρξης αυτού του είδους ασφαλιστικής κάλυψης, στα πλαίσια της εύρυθμης λειτουργίας επιχειρήσεων στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Αξιολογήθηκε το εύλογο του τιμήματος για την ετήσια ανανέωση της Σύμβασης Ασφάλισης D&O του ΟΤΕ.

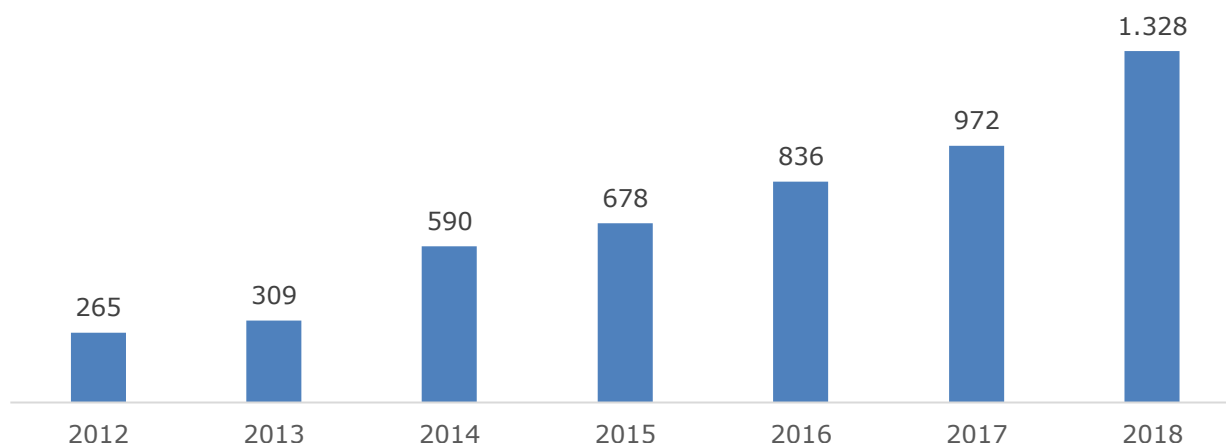
3.1 Αξιολόγηση Εύλογου της Ύπαρξης Ασφαλιστικής Κάλυψης D&O

Η ανάγκη κάλυψης των κινδύνων και των ευθυνών που αντιμετωπίζουν τα διευθυντικά στελέχη απασχολούν εδώ και δεκαετίες τα διοικητικά συμβούλια των επιχειρήσεων, είτε πρόκειται για πολυεθνικές ή εισηγμένες σε χρηματιστήρια εταιρίες, είτε και για εταιρίες που ανήκουν στον άμεσο ή ευρύτερο δημόσιο τομέα. Την τελευταία δεκαετία η πρακτική ασφαλιστικής κάλυψης στελεχών D&O είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη και στην Ελλάδα.

Στην Ελληνική αγορά, η εφαρμογή κανόνων εταιρικής διακυβέρνησης που απαιτεί την ύπαρξη καταρτισμένων και έμπειρων στελεχών και μελών Δ.Σ., τόσο ανεξάρτητων μη-εκτελεστικών, όσο και εκτελεστικών, και η συνεχώς αυξανόμενη πολυπλοκότητα και αυξημένη εποπτεία των αγορών κεφαλαίων και εταιριών, αποτελούν γεγονότα που αυξάνουν τους κινδύνους που αναλαμβάνουν τα μέλη της διοίκησης εισηγμένων αλλά και δημοσίου συμφέροντος εταιριών, καθιστώντας, επομένως, αναγκαία την ασφάλιση αστικής ευθύνης των διοικητικών στελεχών.

Ως αποτέλεσμα αυτών των προκλήσεων, η ασφάλιση D&O αποτελεί σταθερά τα τελευταία έτη ένα όλο και πιο αναγκαίο προϊόν κάλυψης ορισμένων από τους κινδύνους που αναλαμβάνουν στελέχη επιχειρήσεων και μέλη Δ.Σ. Τέτοιες ασφαλιστικές καλύψεις προσφέρονται από τις σημαντικότερες ασφαλιστικές εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, καθώς και από ξένες εταιρίες υποστηριζόμενες από αντασφαλιστές. Η αυξανόμενη διάδοση της πρακτικής ασφάλισης D&O στην Ελλάδα προκύπτει και στο επόμενο γράφημα, όπου παρατίθενται δημοσιευμένα κλαδικά στοιχεία από την Ένωση Ασφαλιστικών Εταιριών της Ελλάδας (ΕΑΕΕ).

Αριθμός Εν Ισχύ Συμβολαίων Ασφάλισης Αστικής Ευθύνης Διοικητικών Στελεχών στην Ελλάδα, ανά Έτος

Πηγή: Ένωση Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδας (ΕΑΕΕ), Ετήσιες Μελέτες Ασφάλισης Γενικής Αστικής Ευθύνης.

Από τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα διαπιστώνεται ότι, με βάση τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΑΕΕ (του έτους 2018), περισσότερα από 1.300 συμβόλαια ασφάλισης D&O βρίσκονται σε ισχύ, ήτοι το πενταπλάσιο του αντίστοιχου αριθμού συμβολαίων που βρίσκονταν σε ισχύ το 2012. Σημειώνουμε, ότι ανάμεσα στα εν ισχύ συμβόλαια βρίσκονται αυτά που έχουν πραγματοποιήσει πολλές μεγάλες και εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, ή/και σε άλλα χρηματιστήρια, Ελληνικές επιχειρήσεις, όπως προκύπτει από την επισκόπηση των ετησίων δελτίων τους (annual report) για πιθανές αναφορές στην ύπαρξη αυτού του είδους ασφάλισης.

Ενδεικτικά, σημειώνουμε ορισμένες μόνο εταιρίες, οι οποίες έχουν δημοσιοποιήσει την υλοποίηση συμβολαίων ασφάλισης D&O (στα ετήσια δελτία τους για το 2019):

- ΟΠΑΠ Α.Ε.
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος
- Όμιλος TITAN
- Όμιλος Χρηματιστηρίου Αθηνών

Επιπλέον, από έρευνα που πραγματοποιήσαμε, προέκυψε ότι η ασφάλιση στελεχών D&O αποτελεί επίσης κοινή πρακτική και για εταιρίες Δημοσίου συμφέροντος, όπως προκύπτει από τις πολυπληθείς προκηρύξεις ασφάλισης στελεχών διοίκησης που έχουν ανακοινωθεί τα τελευταία χρόνια, μεταξύ άλλων, για:

- το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ),
- το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ),
- το Αττικό Μετρό,
- τον Διαχειριστή Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ), και
- τον Οργανισμό Αστικών Συγκοινωνιών Αθήνας (ΟΑΣΑ).

Λαμβάνοντας επομένως υπόψη τα παραπάνω, όπως και το ότι ο ΟΤΕ είναι η μεγαλύτερη εταιρία ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Ελλάδα, με σημαντική διεθνή παρουσία, και μία από τις μεγαλύτερες εισηγμένες εταιρίες σε κεφαλαιοποίηση, συνάγεται ότι η δυνητική έκθεση των στελεχών του σε σχετικούς κινδύνους λόγω των καθηκόντων τους είναι ιδιαίτερα αυξημένη και, ως εκ τούτου, η ύπαρξη και συνέχιση αυτής της ασφαλιστικής κάλυψης κατά την περίοδο 31.12.2020 – 31.12.2021 είναι εύλογη και επιβεβλημένη.

Επιπρόσθετα, η ύπαρξη ασφάλισης στελεχών D&O είναι πρακτική που εξυπηρετεί και την προσέλκυση και διατήρηση στελεχών και μελών του Διοικητικού Συμβουλίου υψηλού επιπέδου, εμπειρίας και εξειδίκευσης, και την απρόσκοπτη άσκηση των καθηκόντων της διοίκησης.

Τέλος, σημειώνουμε ότι με την εν λόγω ασφάλιση D&O δεν παρέχεται κάλυψη για αξιώσεις που οφείλονται σε εκ δόλου παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των ασφαλισμένων προσώπων. Συνεπώς, η εν λόγω ασφάλιση δεν έρχεται σε αντίθεση με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο και δεν επιφέρει επιπτώσεις στους υπάρχοντες μετόχους, συμπεριλαμβανομένων και των μετόχων μειοψηφίας.

3.2 Αξιολόγηση Εύλογου του Τιμήματος της ανανέωσης της Σύμβασης

Κατόπιν εξέτασης της παρούσας εν ισχύ Σύμβασης Ασφάλισης D&O του ΟΤΕ αλλά και προγενέστερων, προκύπτει ότι το κόστος ασφάλισης τόσο για τον ΟΤΕ όσο και για τις εταιρίες του Ομίλου ΟΤΕ, είναι σημαντικά χαμηλότερο σε σχέση με αυτό, προ της κάλυψης του Ομίλου ΟΤΕ μέσω του κυρίου (Master) ασφαλιστήριου συμβολαίου-πλαισίου της DTAG.

Το γεγονός αυτό οφείλεται στην ευχέρεια της Διεθνούς Ασφαλιστικής Αγοράς να παρέχει χαμηλότερα ασφάλιστρα αυξανόμενης της ασφαλιστέας ύλης που τοποθετείται προς κάλυψη, οπότε είναι επωφελέστερο να υπάρχει η κάλυψη μέσω του Ομίλου DTAG, συγκριτικά με την αυτόνομη από τον Όμιλο ΟΤΕ κάλυψη του κινδύνου.

Επιπρόσθετα, και προς περαιτέρω επιβεβαίωση του εύλογου του τιμήματος, βάσει δίκαιων όρων αγοράς, σημειώνουμε ότι το εν λόγω κύριο (Master) συμβόλαιο της DTAG εμπίπτει στην κατηγορία των «*ad hoc coinsurance agreements*» (*επί τούτου συμφωνία συνασφάλισης*). Σε μία πρόσφατη έκθεση¹ η Επιτροπή Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG Competition) αναγνωρίζει τα «*ad hoc coinsurance agreements*» ως τον πιο αποδοτικό τρόπο σύναψης συνασφάλισης με πολλαπλά οφέλη (μεταξύ των οποίων και τιμολογιακά) για τον ασφαλιζόμενο.

Σε τέτοιου είδους κατηγορίες συνασφάλισης (*ασφάλιση όπου λαμβάνουν μέρος περισσότερες από μία ασφαλιστικές εταιρίες, λόγω του μεγέθους της ζημίας που συνδέεται με τον επιχειρηματικό κίνδυνο που ασφαρίζεται*) ένας ασφαλιστικός διαμεσολαβητής (insurance broker), κατόπιν εντολής του ασφαλιζομένου αναλαμβάνει να δημιουργήσει μία συμφωνία συνασφάλισης μέσω διαπραγμάτευσης με πολλές ασφαλιστικές εταιρίες. Σε ορισμένες περιπτώσεις δε, αυτό συμβαίνει μέσω διεξαγωγής διεθνούς διαγωνισμού (όσον αφορά τους όρους της ασφαλιστικής κάλυψης που επιδιώκεται). Λόγω του ανταγωνισμού που συνεπάγεται η παραπάνω διαδικασία, θεωρείται ότι αυτό αποτυπώνεται και σε αισθητά χαμηλότερο κόστος ασφάλισης, σε σχέση με εναλλακτικές μορφές σύναψης συνασφάλισης.

Επομένως, η σύναψη συμβάσεων-πλαίσιο για το σύνολο των εταιριών ενός ομίλου συνιστά κοινή επιχειρηματική πρακτική προκειμένου να πραγματοποιούνται συνέργειες αποτελεσματικότητας κόστους, να ενθαρρύνονται οικονομίες κλίμακας, και γενικά να επιτυγχάνεται, κατ' αυτόν τον τρόπο, η ανάπτυξή τους προς όφελος των μετόχων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η εν λόγω πρακτική αναγνωρίζεται και από τις Οδηγίες του ΟΟΣΑ² στις οποίες αναφέρεται ότι η επίτευξη συνεργειών στο πλαίσιο ενός ομίλου δημιουργεί οφέλη για τις εταιρίες του ομίλου τα οποία δεν θα ήταν διαθέσιμα αν οι εταιρίες λειτουργούσαν ανεξάρτητα.

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι το παραπάνω όφελος επιμερίζεται προς όλες τις εταιρίες του Ομίλου καθώς ο ΟΤΕ, αφού προσδιορίσει το συνολικό κόστος των ασφαλιστρών με τα οποία επιβαρύνθηκε για λογαριασμό και άλλων εταιριών του Ομίλου, στην συνέχεια επαναχρεώνει στις επωφελούμενες συνδεδεμένες εταιρίες το κόστος που τους αναλογεί χωρίς την προσθήκη περιθωρίου κέρδους. Η εν λόγω προσέγγιση είναι σύμφωνη με τις Οδηγίες του ΟΟΣΑ³ δεδομένου ότι στο πλαίσιο της εν λόγω συναλλαγής ο ΟΤΕ λειτουργεί ως ενδιάμεσος χωρίς να προσθέτει σημαντική αξία στην παρεχόμενη υπηρεσία.

¹ European Commission, Directorate General Competition (DG Comp), (2016) "Different forms of cooperation between insurance companies and their respective impact on competition; Studies on issues pertaining to the insurance production process with regard to the application of the Insurance Block Exemption Regulation (IBER)"

² Βλ. OECD (2017) "OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations", παράγραφος 1.157

³ Βλ. OECD (2017) "OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations", παράγραφοι 7.35-7-36

Τέλος, με βάση τα στοιχεία που επισκοπήσαμε, σημειώνουμε ότι το κόστος της ανανέωσης της Σύμβασης Ασφάλισης D&O για την περίοδο 31.12.2020 – 31.12.2021 για το σύνολο των εταιριών του Ομίλου ΟΤΕ είναι κατά 1,7% χαμηλότερο σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο, ενώ για τον ΟΤΕ παραμένει το ίδιο.

4.0 Συμπεράσματα

Η γνώμη μας βασίστηκε στα δεδομένα που μας παρασχέθηκαν, στην προσέγγιση και την μεθοδολογία που ακολουθήσαμε, στα δημόσια διαθέσιμα συγκριτικά στοιχεία και στις προαναφερθείσες διευκρινίσεις. Στο πλαίσιο αυτό, επισκοπήσαμε τα βασικά σημεία της προτεινόμενης συναλλαγής προκειμένου να εξετάσουμε εάν είναι δίκαιη και εύλογη για τον Όμιλο ΟΤΕ και τους μετόχους που δεν αποτελούν συνδεδεμένο μέρος στη συναλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων μειοψηφίας, και εντός ενός εύλογου εύρους αγοράς.

Με βάση και υπό την επιφύλαξη των προαναφερθέντων, καθώς και των βασικών όρων της επιστολής συνεργασίας (engagement letter) με ημερομηνία 6.5.2020, κατά τη γνώμη μας η ανανέωση της Σύμβασης Ασφάλισης D&O από τον Όμιλο ΟΤΕ κατά την περίοδο 31.12.2020 – 31.12.2021 αποτελεί δίκαιη και εύλογη συναλλαγή, τόσο για την Όμιλο ΟΤΕ, όσο και για τους μετόχους του ΟΤΕ που δεν αποτελούν συνδεδεμένο μέρος, συμπεριλαμβανομένων και των μετόχων μειοψηφίας.

Με εκτίμηση,

Αλέξης Χατζηπαύλου

Partner, Ορκωτός Ελεγκτής – Λογιστής

ΑΜ ΣΟΕΛ 42351

Deloitte Ανώνυμη Εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών